

Propiedade intelectual

Para usar recursos para as nosas clases, temos un conxunto de licenzas e regras sobre cando e como podemos usalos. Nesta sección coñeceremos os dereitos de autor, as distintas licenzas de contido e as súas restricións de uso educativo.

Índice

Licenzas de uso.....	3
Diferenzas entre Dereitos de autor e Copyright.....	4
Excepcións no uso de obras protexidas.....	4
Licenzas de uso relevantes para docentes.....	5
1.1.- Dominio público.....	5
1.2.- Copyleft.....	6
1.3.- Licenza de documentación libre GNU.....	6
1.4.- Creative Commons (CC).....	6
Tipos.....	7
Combinacións.....	7
1.5.- Outras licenzas.....	8
EUPL (Licenza pública da Unión Europea).....	8
YouTube.....	9
Pasos para usar correctamente obras de terceiros.....	10
Como usar contido con licenza CC.....	11
Exemplo: uso de material con licenza CC.....	11
Exemplo: modificación dun material con licenza CC.....	11
Como licenciar a nosa obra.....	12
Lexislación.....	13
Créditos.....	13

Licenzas de uso

Todos os traballos teñen dereitos de autor desde o momento da súa creación, independentemente de se está rexistrado ou non. Estes dereitos inclúen os chamados **dereitos morais** e **dereitos patrimoniais**.

- **Dereitos morais:** Inclúen aspectos como o recoñecemento da condición de autor da obra ou o recoñecemento do nome do artista, tamén o dereito a esixir o respecto á integridade da obra e a súa non alteración.
- **Dereitos patrimoniais:** Están relacionados coa compensación económica polo seu uso e normalmente están asociados ao concepto de *copyright* ou dereitos de copia.

Fonte: <https://commons.wikimedia.org>.

Diferenzas entre Dereitos de autor e Copyright

Hai que distinguir estes dous conceptos porque a miúdo adoitan tratarse como sinónimos e non o son. As súas diferenzas son:

- O dereito de autor recoñece ao creador da obra mentres que o copyright, representado polo símbolo ©, aparece cando a obra foi publicada e está asociado á idea de "todos os dereitos están reservados".
- O copyright está limitado á obra en si e non inclúe ao creador como o fai o dereito de autor. É dicir, o dereito de autor recoñece o dereito natural do autor sobre a súa obra mentres que o copyright recoñece a negociación entre o autor e a sociedade para o uso desta obra.
- O copyright inclúe só os dereitos patrimoniais dunha obra, é dicir, dereitos puramente económicos, xa que se entende que a obra é un produto de consumo e, como tal, o seu propietario pode transferir a súa posesión a outro a través dunha venda, herdanza, regalo ... Non obstante, o dereito moral é característico dos dereitos de autor.
- O copyright e os dereitos de autor trátanse de xeito diferente segundo o país no que nos atopemos. No caso de España, a lexislación fai especial referencia aos dereitos morais e inclúe aspectos como o recoñecemento da condición de autor da obra e tamén o dereito a esixir o respecto á integridade do traballo e a non alteralos.

Excepcións no uso de obras protexidas

No artigo 32 da lei vixente en España, a [Lei de propiedade intelectual](#), establece certas excepcións no uso de obras protexidas no ensino regrado. No ámbito educativo, os profesores non necesitarán autorización do autor para empregar pequenos fragmentos de obras e obras de natureza plástica ou fotográfica cando se cumpran todas e cada unha das seguintes premisas:

1. Non teñan un propósito comercial.
2. Sirvan para amosar as súas actividades con fins educativos.
3. Sexan obras xa divulgadas.
4. Non teñan a condición dun libro de texto, manual ou publicación.
5. Se inclúa o nome do autor e a fonte.

Debemos lembrar que todas as premisas deben cumprirse.

Artículo 32. Cita e ilustración de la enseñanza:

*1. Es lícita la inclusión en una obra propia de fragmentos de otras ajenas de naturaleza escrita, sonora o audiovisual, así como la de obras aisladas de carácter plástico o fotográfico figurativo, siempre que se trate de obras ya divulgadas y su inclusión se realice a título de cita o para su análisis, comentario o juicio crítico. Tal utilización **sólo podrá realizarse con fines docentes** o de investigación, **en la medida justificada por el fin** de esa incorporación e **indicando la fuente y el nombre del autor** de la obra utilizada.*

Las recopilaciones periódicas efectuadas en forma de reseñas o revista de prensa tendrán la consideración de citas. No obstante, cuando se realicen recopilaciones de artículos periodísticos que consistan básicamente en su mera reproducción y dicha actividad se realice con fines comerciales, el autor que no se haya opuesto expresamente tendrá derecho a percibir una remuneración equitativa. En caso de oposición expresa del autor, dicha actividad no se entenderá amparada por este límite.

El punto 2 del artículo 32 recoge la siguiente excepción a la norma de la petición de autorización:

Artículo 32.2. *No necesitará autorización del autor el profesorado de la educación reglada para realizar actos de reproducción, distribución y comunicación pública **de pequeños fragmentos de obras o de obras aisladas de carácter plástico o fotográfico figurativo**, excluidos los libros de texto y los manuales universitarios, cuando tales actos se hagan únicamente **para la ilustración de sus actividades educativas en las aulas, en la medida justificada por la finalidad no comercial** perseguida, siempre que se trate de obras ya divulgadas y, salvo en los casos en que resulte imposible, se **incluyan el nombre del autor y la fuente**. No se entenderán comprendidas en el párrafo anterior la reproducción, distribución y comunicación pública de compilaciones o agrupaciones de fragmentos de obras o de obras aisladas de carácter plástico o fotográfico figurativo.*

Licenzas de uso relevantes para docentes

1.1.- Dominio público

Por dominio público enténdese a situación na que quedan as obras ao expirar o prazo de protección dos dereitos patrimoniais. Isto ocorre normalmente despois dun período de tempo desde a morte do autor e, dependendo dos países, oscila entre os 50 e os 100 anos. Na Lei de Protección Intelectual establece que son 70 anos o que debe transcorrer despois da morte ou declaración de morte como o tempo máximo para os dereitos de explotación da obra.

O dominio público implica que as obras poden explotarse sempre que se respecten os dereitos morais.

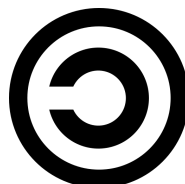

Fonte: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Imbox_license.svg

1.2.- Copyleft

Relacionado cos movementos de Software Libre (*Free ou Libre*, non significa necesariamente gratis) e coa distribución de contidos educativos, artísticos e culturais, naceu o concepto de copyleft, como xogo de palabras e en oposición ao copyright.

Para que unha licenza de uso compartido sexa copyleft, debe obrigalo a manter a mesma licenza de uso orixinal para todas as obras derivadas.

Fonte: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Copyleft.svg>

1.3.- Licenza de documentación libre GNU

Esta licenza dálle ao usuario o dereito de copiar e redistribuír un determinado traballo pero require que todas as copias e derivados estean dispoñibles baixo a mesma licenza. Incluso pódense comercializar copias, aínda que se isto ocorre en grandes cantidades (máis de 100) a documentación orixinal terá que estar dispoñible para o usuario final.

Máis información: <https://www.gnu.org/licenses/licenses.html>

Fonte: https://es.m.wikipedia.org/wiki/Archivo:Heckert_GNU_white.svg

1.4.- Creative Commons (CC)

Creative Commons é unha organización sen ánimo de lucro que permite aos autores e creadores compartir voluntariamente o seu traballo, dándolles licenzas e ferramentas gratuítas legais. Isto axuda a todos aqueles que queiran fomentar a reutilización das súas obras ofrecéndoas para o seu uso en condicións xenerosas e estandarizadas.

Fonte: https://es.wikipedia.org/wiki/Licencias_Creative_Commons

A idea fundamental detrás das licenzas Creative Commons é formular de forma explícita os dereitos que ten a persoa que accede a un recurso se quere volver publicalo ou combinalo con outros contidos. Non hai unha licenza única, hai combinacións, máis ou menos restritivas, segundo os diferentes niveis de autorización.

Tipos

As licenzas CC están compostas por dúas partes diferentes:

Parte fixa, que contén o recoñecemento de autoría. que sempre debe acompañar o traballo

Parte variable, que acompaña a parte fixa soa ou con outros módulos variables

Módulo fixo:

Recoñecemento (Attribution - BY): Permítese a terceiros copiar, distribuír, mostrar e executar a obra con licenza (e obras derivadas baseadas nela) sempre que recoñezan a autoría do xeito indicado.

Módulo variable:

Non Comercial (Non Commercial - NC): Permítese a terceiros copiar, distribuír, mostrar e executar a obra con licenza (e obras derivadas baseadas nela), pero só con fins non comerciais.

Sen obras derivadas (NoDerivateWorks - ND) Permítese a terceiros copiar, distribuír, mostrar e executar copias literais da obra, pero non obras derivadas baseadas nela.

Compartir Igual (ShareAlike – SA): Permítese a terceiros distribuír obras derivadas, pero só baixo unha licenza idéntica á que regula a obra orixinal.

Combinacións

Recoñecemento (BY): Permite calquera explotación da obra, incluído un propósito comercial, así como a creación de obras derivadas, é necesario o recoñecemento da autoría.

Recoñecemento - Compartir Igual (BY-SA): Se permite o uso comercial da obra e obras derivadas, pero a distribución destas debe facerse cunha licenza igual á que regula a obra orixinal.

Recoñecemento - Non Comercial (BY-NC): Permite a xeración de obras derivadas sempre que non se faga un uso comercial. Tampouco se pode empregar a obra orixinal con fins comerciais.

Recoñecemento - Sin Obra Derivada (BY-ND): Se permite o uso comercial da obra pero non a xeración de obras derivadas.

Recoñecemento - Non Comercial - Compartir Igual (BY-NC-SA): Non se permite o uso comercial da obra orixinal e posibles obras derivadas. A distribución debería facerse cunha licenza igual á que regula a obra orixinal.

Recoñecemento - Non Comercial - Sen Obra Derivada (BY-NC-ND): Non se permite o uso comercial da obra orixinal nin a xeración de obras derivadas.

Texto e imaxes adaptadas de [Creative Commons.org/](https://creativecommons.org/)

Esta imaxe chamada por os seus creadores *semáforo das licenzas* permítenos apreciar as restricións das distintas licenzas, dende as máis restritivas (dereitos de autor) ata as máis libres (dominio público).

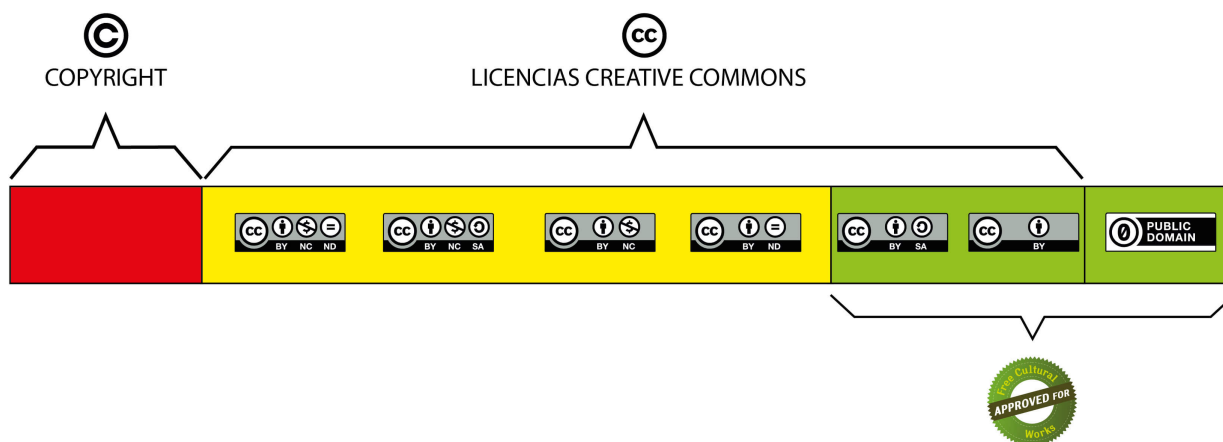

Imagen basada en la obra de Dominio Público "CC Traffic Light" (CC BY-SA)

As licenzas recomendadas para a creación de Recursos Educativos Abertos son **CC BY-SA**, **CC BY** e **Dominio Público**, porque permiten a distribución máxima do traballo e, polo tanto, do coñecemento.

1.5.- Outras licenzas

Ademais das licenzas anteriores, imos mencionar outras dúas cuxos coñecementos poden ser útiles para os profesores.

EUPL (Licenza pública da Unión Europea)

Licenza pública da Unión Europea: é unha licenza de *Software Libre* e *copyleft* creada para unha previsible liberación de programas, Software nun principio, pertencentes a administracións públicas.

Elaborouse tendo en conta que debe ser legalmente válido en todas as linguas oficiais da Unión Europea e debe considerar todas as particularidades das leis individuais de cada país membro.

Debe ser compatible coa maioría das [licenzas de Software libre e de código aberto \(FOSS\)](#) e adaptarse facilmente a licenzas máis restritivas se o Software desenvolvido se combina con outras licenzas como [GPLv3 \(GNU General Public License versión 3\)](#).

YouTube

Hai dous tipos de licenzas relacionadas coa carga de vídeos a [YouTube](#):

- [Licenza estándar de YouTube](#)
- [Licenza Creative Commons](#)

Cando cargamos un vídeo cunha licenza Creative Commons, permitimos usar, distribuír e editar o vídeo nos termos da combinación de módulos escollidos, como vimos anteriormente.

Coa [licenza estándar de YouTube](#), a este servizo concédeselle o dereito de usalo e inserilo nas páxinas, pero exclusivamente usando servizos de YouTube e só se o usuario que cargou o vídeo non bloqueou a opción de compartir. Isto non permite modificar, editar e distribuír o contido dun vídeo que non é da nosa propiedade sen o consentimento do propietario.

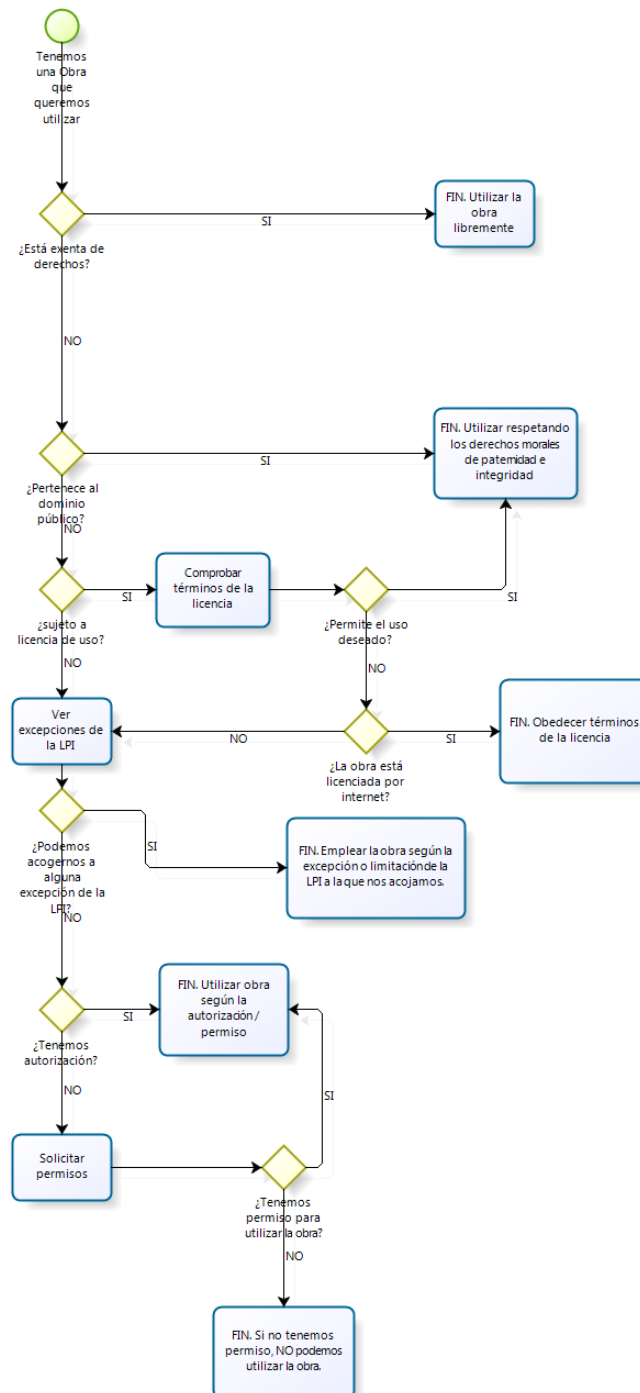
Se queremos cargar un vídeo e usar contido de terceiros cunha licenza de copyright, precisamos o permiso do propietario da obra para cargalo.

Polo tanto, podemos vincular un vídeo ou incorporalo co código que YouTube nos dá no noso sitio web ou blog sempre que o usuario do vídeo non restrinja a opción de compartir e o fagamos empregando os servizos de YouTube (o seu reprodutor).

En xeral, calquera servizo como YouTube, que é público e ofrece código para embeber (é dicir, incorporar o vídeo no noso blog, sitio web ou espazo) está permitido. Tamén se permite a descarga, se o propio sitio o fai posible, como presentacións en [Slideshare](#) ou [Vimeo](#).

Pasos para usar correctamente obras de terceros

Este diagrama resume los pasos que debemos seguir si queremos emplear correctamente obras de terceros.

Como usar contido con licenza CC

Cando usamos ou modificamos materiais con licenza Creative Commons, debemos atribuírle o recoñecemento ao autor e cumprir as condicións indicadas na licenza. Hai moitos xeitos de levar a cabo este recoñecemento, que será diferente segundo o formato, estilo, soporte ...

En xeral, recoméndase incluír a seguinte información:

- Título: cal é o título do material?
- Autor: quen ou quen creou o material?
- Licenza: baixo que licenza se publica? (incluír ligazón ao texto da licenza)
- Fonte: onde se pode atopar o material? (inclúe a URL do material orixinal)

Para saber se fixemos unha boa atribución da autoría empregando unha obra doutro autor, Creative Commons recomenda preguntarse: "Se tivese que mostrar ao autor ou autora a forma en que atribúes a autoría, como se sentiría?"

Exemplo: uso de material con licenza CC

Parque Peñalver é o título elixido polo autor I, Edwod, que publicou esta foto en Wikimedia Commons baixo licenza BY-CC-SA. No caso de querer usar esa imaxe no noso recurso, identificarémola engadindo os datos e ligazóns descritos anteriormente, por exemplo, do seguinte xeito:

I. Edwod. [*Parque Peñalver*](#) ([CC BY-SA](#))

Exemplo: modificación dun material con licenza CC

Seguindo co exemplo anterior, se J. Solano decidise modificar a imaxe e usala nun recurso, podería atribuír a autoría do seguinte xeito:

I. Edwood. [Parque Peñalver](#), modificado por J. Solano

Como licenciar a nosa obra

Para licenciar un traballo debemos seguir os seguintes pasos:

Asegúrese de que a nosa obra está completa; Se ademais está aloxada nalgún lugar, asegúrese de coñecer o URL para chegar ata ela.

Introducimos a URL <https://creativecommons.org/choose/?lang=gl>. Atopamos a seguinte pantalla:

Características da licenza

As súas escollas neste panel actualizarán os outros paneis desta páxina.

Permitir que as adaptacións das súas obras se compartan?

☒ Si ☐ Non ☐ Si, mentres que se comparta igual

Permitir usos comerciais da súa obra?

☒ Si ☐ Non

Licenza escollida

Atribución 4.0 Internacional

Esta é unha licenza de cultura libre!

Ten unha páxina web?

Esta obra ten unha licenza Creative Commons Atribución 4.0 Internacional.

Copie este código para que os seus visitantes o saiban.

```
src="https://i.creativecommons.org/l/by/4.0/88x31.png" /></a><br />Esta obra ten unha licenza Creative Commons <a rel="license" href="http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/">Atribución 4.0 Internacional</a>.
```

☒ Icona normal ☐ Icona compacta

Axudar a que outros lle atribúan

This part is optional, but filling it out will add machine-readable metadata to the suggested HTML!

- Respondemos ao formulario que aparece.
- Ao rematar copiamos o código xerado no último cadro. **Tes un sitio web?** Copia este código para que o saiban os teus visitantes.
- Pegamos o código que hai en “*Copie este código para que os seus visitantes o saiban.*” na nosa web ou blog.

Isto permíte expresar a licenza de tres xeitos:

- **Legal Code:** O código legal completo no que se basea a licenza que escolleu.
- **Commons Deed:** É un resumo do texto legal facilmente comprensible coas iconas correspondentes.
- **Digital Code:** O código dixital, que a máquina pode ler e que os motores de busca e outras aplicacións usan para identificar o teu traballo e as súas condicións de uso.

Unha vez inserida a licenza, o botón Creative Commons "Algúns dereitos reservados" inclúese no teu sitio web, preto do túa obra. Este botón enlaza a Commons Deed, para que todos poidan ser informados das condicións da licenza e permita protexer e compartir a obra.

Lexislación

A lexislación que se debe considerar para a educación sobre o uso ou a vinculación de información ou recursos de terceiros é a seguinte:

[Lei 2/2019, do 1 de marzo, pola que se modifica o texto revisado da Lei de propiedade intelectual, aprobado polo Real decreto lexislativo 1/1996, do 12 de abril, e polo que se incorporan ao ordenamento xurídico español Directiva 2014/26 / UE do Parlamento](#) En concreto, o artigo que se refire ao uso de textos no ensino regrado. Artigo 32.

[Sentenza do Tribunal de Xustiza da Unión Europea \(TJUE\)](#): estableceu, con data do 13 de febreiro de 2014, que a vinculación de páxinas web non é delito e que non se debe pagar. Podes consultar a frase comentada facendo clic [aquí](#).

Créditos

Este material "Licenzas", publicado baixo a licenza [Creative Commons 4.0 International \(BY-SA\)](#), é unha obra derivada de "Creación, reutilización y distribución de contenidos" do material dos cursos "Espacio Apoyo TIC" e de "Licencias" elaborado pola área de formación e competencia en liña Educación dixital do INTEF, <http://formacion.intef.es/mod/imsdp/view.php?id=14762> con licenza Creative Commons 4.0 International (BY)